

Szerkesztői iroda:

Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház).
a hová a lap szellemi részét megillető köz-
mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre	32 korona.
Félévre	16 korona.
Negyedévre	8 korona.
Egy órára	3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és
ünnepnapokat.

Kéziratok nem adának vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.

Egy négyszögcentiméternyi tér hirdetési ára
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
kedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor.

Nyilttéri cikkek garmond sora után
40 fillér fizetendő.

Apponyi Albert gróf levele.

Mikor a Pozsonyvármegyei Közművelődési Egyesület Apponyi Albert gróftól megválasztotta elnökévé, a F. M. K. E. igazgató választmánya levelében üdvözölte őt. Apponyi Albert gróf ez üdvözlésre sajátkezü levelében választott az egyesületnek. A levél Turóczy Vilmos cs. és kir. kamaráshoz van intézve így hangzik:

Méltóságos Elnök Ur!

Hogy történt, hogy nem, hogy a Méltóságod bölcs vezetése alatt álló Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület szíves üdvözlő levelére ilyen sokáig nem válaszoltam, annak magyarázatába nem bocsátkozom. Megtudnám adni indokát azon zaklatott életmódban, a melyet az egész nyáron át folytatnom kellett; de inkább egyszerűen elnézésüket kérem, hivatkozva arra a testvéri indulatra, a mely a közös szent célért küzdőket egymáshoz kapcsolja és arra a tiszteletre, a melyete térnek régibb megművelő iránt érzek. Fogadjja ily elkésseten is jó indulattal igaz hálám kifejezését és azt a kijelentésemet, hogy a bízalom, a melylyel működésem elé tekintenek, hatalmas buzdításul szolgál e bízalom kiérdemlésére.

A siker, az sajnos, nem függ egyes jóakarattól és buzgalmtól, hanem nagyrészt olyan tényezőtől, a melynek akcióképessége és akciókézsége az utóbbi időben nagyon lelohadt. A magyar társadalmat értem ez alatt, a mely bizonyára nem fogyatkozott meg hazafiságban, de súlyos anyagi gondokkal küzdve, nehezebben emelkedik föl eszményi célok átérzésére, tevékeny felkarolására. Pedig szegény társadalomunktól is telnek és a fejenként igen csekély és összegezésében mégis nagy eredményű anyagi áldozat, mely működésünk életéhez szükséges; gondjainkban pedig valóságos üdülést nyujtana az a néhány pillanat, a mely a nemzeti céljainkkal való foglalkozásnak szentelnék.

A legnagyobb nehézség abban áll, hogy erőnk forrását másutt kell keresnünk, mint a hol működésünk érvényesül; ez utóbbinak tere első sorban az a terület, a hol a magyarságot kizszorítani készül a nem magyar ajkúak nyelvi terjeszkedése; azután meg a magyar ajku testvéreink-lakta egész vidék, a kiknél a hazafiatlan igazságokat ellen-súlyozni, a hazafias érzelmeket ébren tartani, az állami nyelv ismeretét terjeszteni iparkodunk. És bár ezzel első sorban a nem magyar ajku testvéreknek és a fenyegetett magyarságnak érdekében cselekszünk, még nem jutottunk odáig, hogy ezt az igazságot az elsőek megértésé és nem várhatunk erőfő azoktól, a kik magok is támogatásunkra szorultak. A tiszta magyarságra kell tehát támaszkodnunk, ennek érdekldését és a nemzeti egység iránt való érzékét annyira fokoznunk, hogy az

anyagi és szellemi áldozatért és munkáért, a melylyel működésünket elősegíti, teljes ellenértéket találjon abban, a mit idegen ajku testvérei és szorongatott fajrokonai tőlünk nyerne. Egész feladatunk közvetítés ama tiszta magyar ajku vidékek közt, a melyektől a működés eszközeit nyerjük és azon fenyegetett területek közt, a melyekre e működésünk terjed. A siker attól az erőfő függ, a melyet onnan ide átvinni tudunk. E közvetítő feladatnak sajnos az a nehezebbik része, a melylyel a magyarság felé fordulunk; de ebben kell mindenek előtt sikert érünk.

Mikor fog ez beállni, mikor fog ennek folytán egyleti tevékenységünk hatalmasabb lendületet venni, nem tudom. De kell, hogy beálljon egy újabb nemzeti föllendülésnek a korszaka, a melyet a pangás korszakán keresztül akkép bevárni, hogy le nem szerelünk, hogy a kereteket számára készen tartjuk, hogy annyi erővel, a mennyit összeszedni bírunk, mégis szakadatlanul tovább működünk, szintén nagy és fokozatos feladat, ama várva-várt föllendülés beállhatásának föltétele.

Midőn szerény tehetségemmel a mai lankasztó körülmények közt a szent célért munkáló egyesületek egyikének élére léptem és magam körül látom a csüggedni nem tudó férfiak tekintélyes számát, tekintetem e szebb jövő felé fordul, törhetlen bizalommal, szilárd akarattal. És hálával ragadom meg a testvéri jobbot a melyet a F. M. K. E. lelkes vezérei felém nyújtottak, csak azt óhajtván, hogy sikerüljön bizalmukat igazolni.

Budapest, 1902. okt. 22.

Kiváló tisztelettel maradok
Méltóságodnak
Kész szolgálja
Apponyi Albert.

Uj törvényjavaslatok. Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőház tegnapi ülésén öt új törvényjavaslatot nyújtott be. A legfontosabb ezek között az a törvényjavaslat, mely a kivándorlásról szól a amelyet már régen sürgetett az ország közvéleménye. Nem kevésbé fontos a határrendőrség szervezéséről szóló törvényjavaslat is, melylyel különösen a Galiciából való bevándorlás kérdését szabályozza. A másik három javaslat külföldieknek a magyar korona országai területén való lakhatásáról, három új csendőrküldeti parancsnokság szervezéséről és az utlevélügyről szól.

A törvényjavaslatokat külön bizottság a belügyminiszterumban Sélly Sándor miniszteri tanácsos elnöke alatt szerkesztette.

A t. Házból.

Budapest, nov. 6.

A képviselőház tegnapi ülésének az elején a képviselőfőnök folytán azt kérdezték a kollégáiktól! Lesz-e obstrukció? Erre aztán meg felelt a Ház ülésén Komjáthy Béla, a ki fulmináns beszédet mondott és egyben sok

érdekes dolgot is, de határozott obstrukciónak nem látták a nyomát.

A beszédet öt perc szünet követte mely alatt a Ház folyosóin tovább magyarázták s a diskussziót az elnöki csengettyű szakította meg. Elnök az öt perc szünet letelével újra megnyitotta az ülést.

Miután az idő nagyon előrehaladt az indemnyit további vitájára, azelnök az interpellációkra terelte át a figyelmet.

Az első interpellációt Zboray Miklós, a néppárt agilis tagja intézte a miniszterelnökhöz.

Egy belügyminiszteri rendelet jelent meg a községi jegyzőkhöz, amelyben a miniszter megdorgálja őket azért, amiért az állami jótékony sorsjegyek s hasonló természetű osztrák sorsjegyek terjesztésében nem fejtelenek ki elég agilitást. Zboray a jegyzők vigéczkedése s az újabb közösgy ellen tiltakozott a ház helyeslése között.

Ezután Szederkényi Nándor tartalmas beszéddel a következő interpellációt intézte a miniszterelnökhöz;

Folyó évi június 11. ülésben válaszolt a t. miniszterelnök ur az olasz borvám ügyében hozzá intézett kérdésre.

A miniszterelnök ur válaszában maga elismerte, hogy a kérdéses vámráradék a magyar bortermelést végzetes veszéllyel fenyegeti és ennek folytán, kijelentette, hogy a kormány el van határozva a szerződés tárgyalása alkalmával ezen borvám záradékot megszüntetni. Hogy miképpen? Erre nézve kérte a Házat, hogy internacionalis szempontból a további fejtegetéstől mentse fel.

E nyilatkozat daczára, a bortermelők aggodalma főleg azon irányban nem szűnt meg, hogy a a kérdéses borvám-záradék még az 1903. éven tul is fenn fog állani. Ez aggodalom a nyár folyamán tartott gazdasági kongresszusokon is kifejezésre jutott, azon alapon, hogyha az olasz kereskedelmi szerződés ez év január elsejéig fel nem mondatik, az egy évre s benne a borvám-záradék is, önmagától meghosszabodik.

Kértem a t. miniszterelnök urat: Van-e ezen aggodalomnak alapja és megnyugtató-e a bortermelőket, hogy 1903. éven tul ez olasz borvám-záradék fennállani nem fog?

Fenyegetés.

A kormányhoz közel álló lapok azt írják, hogy ha a függetlenségi és 48-as párt a parlamentben obstrukciót indít: akkor teli választás lesz.

E fenyegető hírlelést egyik benfentes kormányparti lap a következő megjegyzéssel adja tudtul a világnak:

Fellebbezés a nemzethez.

„Mi célja lehetne az ugynevezett nagy vitának? Az-e, hogy a kormányt s a többséget valamelyes ex-lex állapotba kergesse? Hát erre ugyan hiába méltóztatik spekulálni. A Széll Kálmán kabinetjét az alkotmány folytonosságának megszakításába nem fogják beleszorítani. Ha csakugyan felbukkanak a parlamenti forradalom tünetei, a kormány az alkotmány porondján fog vele megmérkőzni. Az erőszakoskodó ellenzéktől fellebbezni fog a nemzeti akarathoz.

Téli választás.

Feloszlátja az országgyűlést s a választókra bizza ama kérdés eldöntését, tűrhető-e, hogy lóhán és lelkiismeretlenül fellépő fakciózus törekvések (!) a felülről sehol meg nem támadott alkotmány egyensúlyát felforgassák s a népképviselést elvét a feje tetejére állítsák? Az októberi obstrukcióna egy teli választás volna a felelet. A felelősség eme fordulatért isten és ember előtt egyedül az ellenzéket terhelné.

Beszámoló.

A választók előtt számot adnának majd az urak indító okaik felől. A köztisztviselőknek elmagyarázhatnak, mi birta őket arra, hogy a régóta türelmetlenül áhított fizetésjavítást erőszakosan elodázzák. A pangó kereskedelemnek s a slynlődő iparnak kifizethetnek, mely sürgős és nyomós okból hiúsították meg annak a beruházási kölcsönnek az életbelépését, mely kétszáz millió koronányi közmunkák után akart a nemzeti vállalkozás számára új erőforrásokat megnyitni.

Stb. Stb. Stb.

Mert még van folytatása e vészjósló hangoknak, de nem untatjuk tovább azoknak leközlésével olvasóinkat.

Az idézett passzusokból meggyőződhetik mindenki, hogy nagy bajban lehet a kormány, hogy szédsőveivel ilyen fenyegető esz-közközöz folyamodik. Egyet azonban nem vesznek tekintetbe a kormány hü trombitásai, hogy a közvélemény a kiegyezési és a katonai javaslatok kérdésében az ellenzék háta megett áll s egy új választás bizonyára nem az ellenzék hátrányára fog kiútni.

Az erdélyi ref. egyházkerület közgyűlése előtt.

Csak néhány nap választ el az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlésétől, melynek napirendjére történeti hagyományokon nyugvó szervezettünk és egyházpolitikai alkotmányunk alapján való felforgatása van kitűzve.

A tárgysorozat három pontja irányul az erdélyi ev. ref. egyházkerületnek hazánk történelmében gyakorló szervezete, szabadelvű és fontos hivatást teljesítő szelleme ellen.

Az egyik ki akarja venni a közgyűlés egészének kezéből a tanárok választását. Ez a legkevésbébb közérdektől ujtás, de mégis határozottan ellentmond a protestáns szabadelvűség szellemének és nem haladást, hanem hátrálást rejt magában, mert az egész helyett részekre bizza a jogot, sok helyett a kevesek akarattát helyezi előtérbe s így esetleg utat nyit kevesek önkénykedésének, s az egyéni rókonsszenv vagy ellenszenvből eredő visszaéléseknek. Eddig megtörténhetett, hogy egyesek óhajtsa, akarata szenvedett hajótörést az egyházkerület egyetemének akaratán; ezután az fog megtörténni, hogy az egyetemes óhajtsa hiúsul meg egyesek macakasságán. Melyik egyezik inkább meg a protestáns szellemmel? Nyilvánvaló.

A másik az egyházmegegyk kikerekítését célozza más alapon. Nem tagadjuk, hogy az egyházmegegyk eddigi kikerekítése ittó javitásra szorul, de másfelől megfontolandó, hogy vajjon nem volna-e czélszerűbb előbb bevárni a megegyk államnosítását s avval együtt a vármegyei határainak új megállapítását, hogy az így megteremtett új

helyezethez képest szabassanak meg az új egyházmegegyk körvonalai is? Azonkívül figyelembe veendő inkább, mint a hogy az most tervezve van, az egyes vidékek nemzetiségi és felekezeti viszonya is. nem csupán a vármegyei keretei. Ebben a tekintetben a sok közül egy a *gyulafehérvári* egyházmegegyknek az enyvidei tervezett beolvasztására hívjuk fel az egyházkerületi közgyűlés tagjainak figyelmét, mint a mi kétségen kívül káros hatás volna nem csupán ref. felekezeti szempontból, de a magyar nemzeti állam érdekéből nézve is, épen Gyulafehérvárnak az oláhságtól sürin lakott vidékén, hol most is megcsik, hogy ev. ref. vallásu magyar paraszt, sajnos, már csak oláh nyelven tud beszélni.

De leginkább aggodalmat keltő a harmadik javaslat, az erdélyi ev. ref. egyházkerületi közgyűlés szervezetének megváltoztatása a világi elem megapasztásával. Mert ez vagyonban úgy is viszony egyházkerület egyetemének tekintélybeli, sulybeli gyengítésével járna karöltve. Annak az egyházkerületnek, mely Erdélyben évszázakokan keresztüli főtényezője volt a magyarságnak, fentartója, nehéz időkben is lankadatlanul szitója a magyar nemzeti érzésnek és az abból sarjadó magyar nemzeti politikának.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerületi közgyűlési iyletlen módosítása ellen voltaképen fel kellene szólni minden magyar hazafinak. Minthogy a tervezett módosítások olyan általános hatásnak, épen azért tartottam helyesnek felszólalásomat nem felekezeti, hanem politikai lap hasábjaira bízni.

Azt e helyen hát csak melleleg érintem, hogy e változtatásoknak felekezeti szempontból sincsen előnyös kilitása, mert igen sok, szellemileg és anyagilag is kiváló helyet elfoglaló egyének maradnának ki a közgyűlés tagjai közül, s ezáltal még sokkal lazább kötelek fűzők felekezetiüköz, melynek eddig gondnoki, vagy főgondnoki minőségükben nevéikkel és vagyonukkal mégis csak kölcsönöztek fényt és hoztak nem csekély áldozatot is. Hogy a tanárok nagy részének kizárásával is semmi egyebet el nem érnének, minthogy azok még annyira sem érzének magukat az egyház kötelekében tartozóknak pedig egyszer-kétszer mégis csak feldobogott szivében a leg közönyösebbnek is a felekezeti együvértartozás lelkesítő érzése. S hogy végül épen, és legelső sorban épen a ref. lelkészeknek áll jól felfogott érdekükben minden változtatások ellen tollal és szóval küzdeni és a menyinyiben tagjai a közgyűlésnek, szavazatukat is a szerint érvényesíteni.

Mindezt csak érinteni kívántam. S most áttérek az okokra, a melyek eme módosítások tervezését napfényre csalták.

A legfőbb ok a zsinati határozat, az u. n. 8-ik cikk, mely az erdélyi egyházkerület közeledését kívánja a többi négy ref. egyházkerülethez szervezet és szellem tekintetében, s a mi elől nem lehet kitérni, ha csak nem akar magára maradni az erdélyi egyházkerület. A változtatások hívei e „vis maior”-ra hivatkoznak, mikor egyéb érveikből kifogynak.

Jól van. Mi is érezzük és „vis maior” hatalmát, de ezt a közeledést sokféleképen és másféleké, még pedig régi alkotmányunkhoz hibében is meglehet tenni, ha már épen ki nem kerülhető, s ha csak elszakadni nem akarunk a testvéreküldetektől. Ezt mi sem akarjuk, mi sem tartjuk kívánatosnak.

Másik ok a lelkészek aránylagosan csekélyebb száma az egyházkerületi közgyűlés tagjai sorában, kivált ha a gondnokok és tanárok választás alá nem eső tagsági jogosultságát tartjuk szem előtt.

Jól van. Ezt is elismerjük, mint olyan aránytalanságot, a min segíteni kell. De nem a tervezett módosítások keretében, vagyis

TÁRCZA.

A fűző és a hosszú ruha.

Irta: Adrien.

Sokat írtak már a mostani női ruházat egészéértelen és czélszerűtlen volta s különösen két legnagyobb hibájára: a fűző és a hosszú ruha ellen. De eredményt, alig értek el eddig. S még pedig azért nem, mert mindenedd a reformrubázat legnagyobb ellenségével kellett volna, de nem lehetett megküzdzeni; a női hiusággal.

Mert valljuk csak be hölgyeim, hiuk vagyunk valamennyien: fiatalok és nem fiatalok (ne mondják öreget) szépek és nem szépek (pardon!) — ha talán nem egyenlő mértékben. — S ugyan melyik nő vállalkoznék arra, hogy mindig bokán felül éro ruhában és fűző meg halcsont nélküli derékában, vagy hogy az egészség kövdtelményeinek teljesen megfeleljen, empire ruhában járjon, még akkor is ha nem muszáj. Igen, ha mindenki úgy tenne, ha az volna divat; de hogy ő kezdje, nem ezt nem teszi meg egyik sem!

A mint már említettem, a hiuság ezt nem engedi. Nos, győzzük le tehát a hiuságot ön-ön magával a hiusággal.

Szerintem az lenne a legczélszerűbb a nőnek minden körülmények között megfelelő s a mostani ruházattól még sem nagyon különböz, (mert a vételeket, különösen eleinte, okvetlenül kerülni kell) ruha, a mely nem érne egészen a bokáig s a föld-

tól 15 cmnyi távolságra volna. Középmagasságu termetet s angol sarku cipőt számítván. Hiszen most is, esős időben, akár hány leány meg asszony felemeli ilyen magasra a ruháját. Vannak aztán megint hölgyek, kik ebben retentő illetséget látnak s inkább a sárban hurcolják végig az utcán a ruhájukat, hogy sem kitégyék magukat annak, hogy valaki meglássa a cipőjük szarát. Pedig ők is felemelik a ruhájukat az egyik oldalon, annyira és legfőképp azért is, hogy a selyem alszókznájuk csipkáját meglássa mindenki s a másik oldalukon seprük a port.

Nos, hozzuk be tehát éppen a cipők divatját.

Mert most, igaz minden elegáns nő ad arra, hogy a cipője csinos legyen, de luxust, igazi divatot csak nagyon kevés nő üz a cipővel. Már most, ha a divatlapokban mindig megjelenne egy néhány rövidebb ruha, persze csak lassanként érve el az általam megjelölt mértéket s ezekhez a ruhákhoz mindig cipő-divatképeket s leírásokat közölne, mindenki nagyobb gondot fordítana, miután akkor már inkább látszanék a cipőkre. A divathölgyek pedig igen hamar felkarolnák ezt az újdonságot, mint minden a hiuságoknak tápot, foglalkozást adó eszközt s alkalmat.

És fogadni mernék, nem telnék bele egy fél év és valamennyien rövid ruhában járnának.

Csak az a baj, hogy most megint a magas sarku cipők divatját éljük s így valószínű, hogy megint ebben esnének túlságba, a lábat kisebbnekakarván feltűntetni s hogy ezt megakadályozhassuk, mindjárt most eleinte kellene az angol sarok mellett állást foglalni.

De térjünk át a fűzőre.

Itt már a hiusággal nem értünk el semmit, mert mostani izlésünk annyira hozzászokott a fűző által megkarcsusított termetekhez, hogy ugy a nők, mint a férfiak mindig szebbnek fogják tartani ugyanazon női alakot egy testhez álló halcsontos angol derékban, mint egy a termet körvonalaif elfedő empire-ruhában, vagy felül-alól egyenlő bő kabátokban.

Itt csak a jó példa segít.

Még pedig szerintem, az orvosok vannak hivatva ezt megadni.

Nézünk csak az orvosok nejeit s leányait.

Hol találunk csak egyet is közöttük, ki ne viselne fűzőt s ne öltözködnék minden tekintetben ép oly czélszerűtlenül, mint a többi nő.

Az orvosok folyton beszélnek és innak a fűző meg a derékon megkötött szoknya ellen, de nem követelik meg tanácsaik megtartását még családtagjaiktól sem.

Pedig hát, — így gondolkodik és nagyon következetesen, minden nő — ha igazán olyan egészségtelen volna s annyira beteges elváltozást okozna a testbe az a mieder, akkor csak nem engednék meg az orvosok, hogy azok, kiket ő legjobban szeretnek, s kiknek életük felett, nem csak mint orvos, de mint férj és apa is joguk van, sőt kötelességük örködni — viseljék ezt a kínzó eszközt.

És igazok van.

Kezdjük meg az orvosok a saját felelősségeikkel s leányaikkal a női ruházat eme reformját. Tartsanak nekik előadást az anatómiából.

Miután annyi fess és csinos doktorné van, kik majd fűző nélkül is fessék és csi-

nosak lesznek és a férjüktől hallottakat barátnőikkel is közölni fogják, mintegy megmagyarázva nekik, hogy miért is mondtak le tulajdonképen az annyira imádott fűzőről; — ha nem is rövid idő, de egy-két év lefolyása alatt, még is csak eltűnik majd a föld színéről, akarom mondani a divat teréről ez az annyit szított és másfelől annyit kitarással és ragaszkodással becézgetett toilette-cikk.

Csak attól félek, ha ennek a néhány sornak meg lenne a kívánt eredménye — hogy a menyinyi doktorné, mind megharagudnék rám.

LADY VALE.

Angolból fordította: AMICA.

(Folytatás.) (47.)

IX.

— Tartok tőle, hogy én nem tudnám ugyan azt mondani, tehát kérem beszéljünk más tárgyról — mondá Florence.

— Florence én szeretem magat! — tört ki az ifju szenvedélyesen. Azt hiszem, hogy az első pillanattól kezdve; hogy megláttam szerettem. Én nem várom, hogy még most szeressen — sőt azt nem is kérem. — Csak arra kérem engedje, hogy imádjam és szerelmét megnyerni próbáljam és —

A leány szelid komolysággal és bánatosan nézett maga elibe és a fejét rázta. — Hangja halk volt és egy kissé szomorú.

— Jobb lesz azt nem kérni. Mert én viszonzásul semmit sem adhatok.

— Nem most, de majd később —

— Soha —

— Kegyet más valakit szeret! — tört ki Ponsonby indulatosan, aztán magához térve ismét alázatos lett. Bocsanat! De ha tud-

ná, hogy a viszonzatlan szerelem, minő fájdalmat okoz!

— Különös kifejezés vonult el a leány arcán.

— Ponsonby ur, higye el, hogy én ezt nagyon sajnálom. Önnem nem volt joga az a kérdés intézni, de ha némi megnyugtatósára szolgál az igazságot tudni, ám tudja meg, hogy én soha sem fogok férjhez menni.

Ponsonby hallgatva nézett rá mindenféle gondolatok és képzletek kergették egymást az agyában. Ő ravasz ember volt és a feltékenység fokozta a belátási tehetségeit.

— Megyek — mondá hirtelen eljártam a jogomat, hogy most mellette maradjak, de Stafford kisasszony — Florence — majd valamelyik nap — később visszajövök és ismét elfogom mondani azt amit ma mondtam.

— Florence nem próbálta visszatartani és Ponsonby dühösen tört keresztül a viharon és szinte örült az elemek arcán.

— Még mindig szereti őt — még mindig szereti őt! Bizonyos vagyok róla! — De soha, soha sem lesz övé! Inkább meg fog halni!

Férfiak csekélyebb dolgokért haltak meg mint az által, hogy egy mindenre elszánt kétségbeesett ember és a czélja közé állottak. Ő soha sem fog közzé és szerelmének közé állani.

XVI.

Vale Russel vissza ment Valton udvarban és amint a júliusi és agusztusi aranyos napok eltűntek, nyugalom látszott lelket megállani és annak bátorságot csilapítani.

Ezelőtt két hónappal hagyta el az otthonát, azt gondolva, hogy talán három hétig lesz távol. És most vissza jött azzal az érzéssel, mintha évek vonultak volna el a feje felett és mintha az egész világ megváltozott volna.

egy másik meglevő és pedig erőteljesen izmosodó tényező visszafelzárkózásával. Mintha valaki a fákat nyerne le a bokrok magasságáig, s nem pedig a bokrokat fejlesztené sudar törzsi fákka.

Harmadik okul emlegetik a jelenlegi közgyűlés nehézségét, lassúságát, sőt renyhességét is, mind a tagok nagy számából következőleg, a mely tehát ezért is aránylagosan megapasztond, nemcsak a fölösleges uti költségek megtakarítása végett.

Eme realiztikus, majdnem ridegen materialis s épen nem protestáns fölfogással szemben egyszerűen utalok arra a sok, egyházi és nemzeti szempontból egyaránt üdvös szellemi művelődésbeli előnyre, a melyekkel az egy és ugyanazon vagy más pályán szolgálók érintkezése szokott járni. Utalok továbbá én is épen a mi szegénységünkre, a minél fogva értékünk külső kitéjezése, vagyis az u. n. reprezentálás érdeke kívánja, hogy ha egyszerűen is, de minél többen vehessünk részt egyházközségünk kormányzásában, számmal, műveltséggel és lelkesedéssel pótolva az arany csillogásunk hiányát. Lelekedni pedig kevés magunkkal nem lehet.

Egy másik ok legalább részben itt-ott, egyesek kebelében lehet a tisztán hierarchikus szervezett álmának csábító képe is, de már erről mint elfogadható évről szólan sem szabad annak, ki igazán protestánsnak vallja magát. A mi nagygyá teszi a katolikus egyházat, épen az tenne tönkre és törölne el a föld színéről bennünket. A mi erőnk, a mi varázsunk, a mi oly sok komoly veszélyen is átgázolt már, épen annak az ellentété: a szabadelvű világiasság gondolatban és mindenféle szervezettünkben egyaránt. Mondjunk le erről, oltuk ki a világiasság fátyláját: s mint külön felekezeten abban a perczen megszűnt létjogosultságunk.

Ne feledjük ezt, hanem inkább álljunk össze, tartunk egyet, világi és nem világi egyaránt, ezekben a fontos kérdésekben az igaz. tanácsot, annak bölcs és erős hazafiságtól áthaított vezetőit, hogy egyelőre vegyük le az ülés napirendjéről a javaslatokat s bővebb megfontolás végett halasszák részint a jövő évi közgyűlés idejére, részint még későbbi alkalmas időre.

Semmi egyéb, mint csupán csak az igaz hazafias aggodalom készített el sorok írására.

Dr. Farnos Dezső.

Bartha Miklós kontra Cramer.

++++

Temesvárról írják:

Bartha Miklós orsz. képviselő, a hírneves publicista feljelentést tett a kir. ügyészségnél Cramer Alvin, a „Deutsches Tagblatt für Ungarn” cz. pangermán napilap főszerkesztője ellen, a lapjában folyó évi május hó 11-én közzét „Magyarische Helden” című cikkében foglalt rágalom miatt.

A kir. ügyészség közérdeket nem látván fenforogni, a vád képviselőt nem vette át és erről a vizsgálóbíró útján értesítette a feljelentőt. Bartha Miklós erre Dobrov Ede dr. ügyvéd útján kérte Kotócz Pált, mint sajtóügyi vizsgálóbíró, hogy a vizsgálatot rendelje el. Ez meg is történt. A vizsgálati iratok alapján már most a főmagánvádló az alábbi vádiratot adta be a vádtanácsnak:

Tekintetes kir. Törvényszék mint bft. bíróság!

A V. 82/902. és 6120/B. 1902. sz. 1902. szept. 1-én kézbesített felhívás folytán, miután Cramer Alvin temesvári lakos elleni bűnügyben becsületsértés és rágalmazás miatt a bűnvizsgálat befejeztetett, a Bp. 276. §-a értelmében következőkben adom már igazolt ügyvédem által

vádiratot:

Cramer Alvin nemzetiség elleni izgatás miatt jogerősen elítélt és fogva levő temesvári lakos, a „Deutsches Tagblatt für Ungarn” című pangermán és a magyar államzárval szemben ellenséges irányú temesvári politikai napilap szerkesztője, ellenem a fenti lapnak folyó év, május hó 11-én megjelent, a jelentéshez becsatolt számában foglalt „Magyarische Helden” című cikk közlésével becsületemben mélyen megsértett és rólam olyan tényeket állított, melyek valódiság esetén engem közmegevetésnek tennének ki és így

És ő előtte ugy volt. Mióta Valton udvart elhagyta, kemény tapasztalatokon ment keresztül.

— Először is ivott — sokat ivott — ámbár öntudatlanul — a szerelemből és annak édes átható, mámorító itala még mindig pezsgett az ereiben.

Jól tudta, hogy az élet soha sem lesz rá nézve ugyan az egyszerű egzisztencia a milyen eddig volt vagy látszott lenni mielőtt Stafford Florencet látta.

És még sem gondolt arra, hogy őt feleségül megnyerje. A becsület kötelezte azt az álmot eloszlatni, ha ugyan az valaha álmom volt. Azonkívül valószínű, volt-e hogy egy olyan leány a milyen Florence ő reá gondoljon?

Szíves volt hozzá kegyes szíviséggel, és annak az emléket ő halála napjáig fogja a szívében őrizni, de hogy Florence a gyöngéd nőies szíviséggel többet tudna neki adni, az nem fordult meg a fejében.

És azonkívül Westonéknál létének az utolsó estején, olyan szavakat hallott Kórától melyek az olyan féle gondolatokat — ha hajlandó lett volna azokat táplálni beszűntette volna.

Arról, a Stafford kisasszonyról, a hogy a Westonok őt nevezték, valamint mondták és Kóra felnézve a varrásáról azt a megjegyzést tette —

— Azt hiszem, hogy a férjének sok baja lesz vele! És azt gondolom, hogy hamar megbánja a házasságát.

Russell érezte szívének fájdalmas dobbanását, de nem szólt semmit, nem is volt szűkös reá, hogy azt tegye.

— Ponsonby ur mondta nekem, hogy ő nemokára férjhez megy. Én nem kérdeztem, hogy kihez, nem törődtem vele. Azonban, ha törődtem volna sem lettem volna bölcsebb. Csak azt kívántam, hogy olyan férfi legyen, a ki őt rendben tudja tartani. Utálatos önfejtő teremtsenek látszik.

Kóra Russelre nézett miután ezt mon-

ellenem a büntetőtörvény 258., 259., 260. és 261. §-ában körülírt rágalmazás és becsületsértés vétségét követte el. Miért is ellene igazolt ügyvédem által ennél vádat emelek és kérem a tekintetes kir. bft. törvényszéket, miszerint tekintve, hogy a vizsgálat be van fejezve és azt kiegészíteni nem kell, terhelt beismerésben van és megmentő körülményeket sem hozott fel, nevezett terheltet nyomatvány által elkövetett becsületsértés és rágalmazás vétsége miatt vád alá helyezni és őt a Bp. 281. és 282. §-ai alapján a tekintetes bft. törvényszékhez kitűzendő főtárgyalásra közvetlenül és engem ügyvédem által megidézni és a főtárgyalás megtartása után a terhemre elkövetett becsületsértés és rágalmazás vétségében bűnösnek komondani és őt a bünt. törvényszék 258—261. §-ai értelmében egy évig terjedhető fogsággal és 1000 forint terjedhető pénzbüntetéssel sújtani és egyben a marasztaló ítéletnek egész terjedelmében a „Deutsches Tagblatt für Ungarn” című lap főhelyén saját költségén leendő 3-szori közlésre kötelezni és őt, valamint a lap kiadótulajdonosát 300 korona eljárási költségeim egyetemleg 15 nap s végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésére kötelezni méltóztatnék.

Vádlott, Cramer Alvin a fentiek szerint bűnösnek kimondandó, mert a vádba vett közleménye által engemet a nyilvánosság előtt mint képviselőt és mint hírlapírókat kétféle meggyőződéssel, tehát jellemtelenséggel vádolt és azt állította rólam, hogy pénzért hol a kormány hol az ellenzék politikáját védtem és így vádlott e ténykedés által engem nemcsak egyéni és hírlapírói becsületemben megvetés tárgyává is akart tenni.

Tisztelettel

Bartha Miklós.

E vádirat ellen Cramer jogi képviselője, dr. Frecot Menyhért kifogásokkal élt, melyeket tegnap tárgyalta a helybeli kir. törvényszék vádtanácsa Gerdánovics Sándor táblabíró előlétele alatt.

Mint hogy panaszos a legmesszebb menő bizonyítást nemcsak hogy megengedte, hanem egyenesen kívánta is, hogy alkalom adassék Cramernek állításainak bizonyítására, — a vád tanácsa a bizonyítási eljárást elrendelte.

Cramer ama kérelmének, hogy a tárgyalás elnapoltassék, mert ő jelenleg fogságban van és nem kapott távozási engedélyt, a vádtanács nem adott helyet. Elnök ezt ugyanis megegyeztetve a fogságfelügyelő jelenlétevel, melyben írva van, hogy Cramer nem is kért távozási engedélyt.

LEVELEK.

Fényes főúri esküvő.

Hosszaszusz, von. 5.

Branyieskai ifj. báró Jósika Gábor cs. és kir. huszár hadnagy Hosszaszusz folyó hó 4-én esküdtött örök hűségét báró Szentkereszty György és neje gróf Kornis Klementine nagy műveltségű, szép és bájos leánynak, Szentkereszty Anna bárónőnek.

A menyasszony, kinek az Ő Felsége nevét viselő első huszár-ezred tisztikara e kiváló alkalomra tisztelete jeléül gyönyörű csokrot küldött, szépségével, szeretetreméltósággal, a Jósikák nagyrétű büllönséggel családai ékszeireivel feldisztv mindenkit elragadtott.

Déli 12 órakor vonult az epész díszes násznép a szépen díszített és zsufoltságig megtelt róm. kath. templomba. A menetet báró Jósika Samu valóságos belső titkos tanácsos násznagy dísz-magyarban, ősi magyar szokás szerint bokráts és pántlikás bottal vezette.

Az egyházi esketést báró Jósika Gyula növendék pap segédlete mellett gróf Toldalagi Samu petrozsényi plebánus teljesítette, ki végeztül emelkedett szellemű, szép, tartalmas beszédet intézett az új házaspárhoz. Az egyházi áldást megelőzőleg a polgári háaságkötést Gyárfás Károly főszolgabíró végezte.

datát befejezte, de annak az arca semmit sem árult el. Az utóbbi hetek alatt megtanulta a kifejezése felett uralkodni. Mindig kíméletesen érezte magát, a mi bármily jó szándékból történt, szerfelett bosszantott volt és akár lelki vagy fizikai szenvedést érzett, megtanulta a környezetét és szemé előtt elrejtani azt a tényt, hogy ő szenved.

De most a folytonos ügyelet és fárasztó feszültség napjai elmúltak. Ő vissza ment a Valton udvar nyugalmas magányába, melyet szeretni kezdett, a hogy eddig sohasem szeretne.

A régi szokásait folytatta és előbbi visszavonultságába esett. Az emberek azt mondták, hogy most magányosabb volt, mint valaha és egy értelemben igazok volt, mert Russellnek meg volt tilva olyasmint tenni a mi fájdalmat okozott, vagy fájdalomra emlékeztetett és rájött, hogy ámbár a saját területén tudott járni, sőt a Home-farmig is könnyedén és kényelmesen el tudott menni, de a dombra nem tudott felmenni, nyíllaló fájdalom nélkül és még kevésbé tudott onnét lejönni. Es ámbár lóháton, csekély távolságra és lassan tudott lovagolni, a kis falu határán túl, mely az ő kapuja előtt levő völgyben feküdt, ritkán ment.

Tehát az apátság templomában az esteli szolgálatnál való megjelenése be lett szüntetve; ritkán ment a városba, kivéve midőn koronként a Westonokat meglátogatta az a látogatás ritkán volt hosszú, vagy kielégítő a társaságnak, de érezte, hogy az udvariasság azt megkívánta tőle — a meghívásokat a helyi mulatságra visszautasította mert még ha kedve lett volna azokban részt venni, nem volt ereje hozzá.

És mégis, ezek a hosszú, meleg nyári napok az ő magányossága dacára, nem voltak Russellre boldogtalanok. Ugy látszott, mintha a béke mely lelkére szállt, napról napra mélyebbedt volna.

Ámbár ő nem volt hajlandó a saját fizikai állapotáról nagyon sokat gondolkodni, de tudta, hogy lehetséges volt, hogy neki

Délután 2 órakor az örömszülkő háznál fényes és gazdag lakoma, volt, melyen számos szívből jövő felkészített hangzott el az ifjú párra és örömszülkőre.

Koszorus leányok Jósika Anna és Szentkereszty Sophie bárónők voltak, a vőfélyi tisztelt pedig dr. gróf Wass György és báró Szentkereszty István huszár-hadnagy teljesítették.

A család rokonai és barátai között ott voltak még: báró Szentkereszty Zsigmond, kuriai bíró és neje Sándor Erzsébet, Gosztonyi Tibor királyi kamarás és neje, báró Szentkereszty Emma, Szeredai Aladár királyi kamarás, báró Bánffy Albert, Szentkereszty Pál és Macskásy András.

Az új házaspárt ezen alkalomból az ország minden tájékról, sőt külföldről is, több 240 táviratban üdvözölték s ezen üdvözléshez mi is a legjobb szerencsekívánatainkkal csatlakozunk, óhajtván, hogy az új párt az Isten megelégedéssel és minden boldogsággal áldja meg.

Templom szentelés.

Pápa, nov. 3.

A reformáció évforduló napján avatta fel az orbai ev. ref. egyházmegye papsága a pávai református egyház ujonnan átalakított templomát.

Az ünnepélyes aktust megelőzőleg értekezlet volt, amelyet Csia György nyitott meg. Szász Mihály pávai pap a templom megújításának történetét olvasta fel. Ignác László kovásznai pap alkalmi verset olvasott fel.

Ezután kezdetét vette a templomi ünnepély.

A dalkör éneke után Földes György ment fel a katedrára s megható imát mondott.

Az ünnepi szónoklatot Bodor János zágoni lelkész tartotta meg, nagy hatást téve a közönségre.

Péter Károly, mint püspökhelyettes felszentelő imája után urvasorát osztottak Ignác László és Bajkó György.

Az istentiszteletet Szász Mihály pávai pap szép beszéde zárta be.

Istentisztelet után a temetőben leleplezték Finta István lelkész sírkövét. Péter Károly mondott megható beszédet.

Délben közebéd volt, a melyen sok szellemes felkészítő hangzott el.

A becsapott takarékpénztár.

—

Csaló banda.

Budapest, nov. 5.

Furfangosan kieszt és végrehajtott bűnügyben folytatott napok óta vizsgálatot a fővárosi rendőrség. Egy csalószervezetet hamisított okiratok alapján tízezer korona erejéig megkárosította a „Szentendrei takarékpénztár”-at. A főbűnös egy nő, a ki az egész csalást szervezte, ma Brassóban kézkörül; ugyszintén elfogták a banda másik három tagját is, a kik a család keresztülvételében segítségére voltak.

Es eset részletei a következők:

Október hónap első napjaiban a „Szentendrei takarékpénztár”-ban megjelent egy elegáns öltözött, csinos és fiatal nő, a ki előadta, hogy budapesti házára, a mely az Akácfa-utca 28. szám alatt van, tízezer koronás kölcsönt akar fölvenni. Elmondotta még, hogy a neve Dutkovics Tamásné, a háza tehermentes s így a takarékpénztárnak a kölcsönt illetőleg nincs mit aggodni.

Az igazgató erre elkérte a ház telekkönyvi kivonatát s Dutkovicsné kölcsöntkérő folyamodványát. A mikor aztán a kölcsön megszavazására került a sor, az igazgató abbéli aggályának adott kifejezést, hogy Dutkovicsné kölcsönkérése gyanus, mert miért nem fordul egy budapesti pénzintézethez? A kölcsönt el is utasították.

Dutkovicsné azonban ugyanaz nap megjelent a takarékpénztárban s a mikor értesítették az elutasításról, könyörögni kezdett. Ujabb okiratot hozott, melylyel igazolta, hogy a háza tehermentes s egyben — miután ezt feltétlenül szabták meg — megígérte, hogy közlegyzői okirattal fogja igazolni személyazonosságát.

ezen a földön ez volt az utolsó nyara. Ez a tudat gyöngéd ünnepélyességet adott az életének és a természet közönséges látványainak és hangjainak érdekelt adott és mélyebb értelmet, mint a milyennel máskülönbön bírtak volna. Jelenleg félre vetette azokat a gondokat, kételyeket és aggályokat, melyek a jövőben megtámadhatják. Az az érzése volt, hogy talán meg lesz kímélve azon fájdalomtól, hogy maga határozzon — hogy talán az élete nem a saját — de egy felsőbb hatalom által valamiképpen már el lesz intézve.

Rendíthetetlenül maradt azon határozata mellett, hogy azt fogja tenni a mi igazságos és helyes, ez lesz az első és fő törekvése, nem törődve azzal, ha vajjon szenved azáltal vagy nem. A becsület és egyenlőség a személyes érdek elbelle kell, hogy jöjjön.

A hűség és öreg gazdasszony, a ki szerette a gazdáját és szokása volt annak minden cselekedetét megfigyelni, nem tévedt azon gyanújában, hogy Russell a hosszú magányos órákat az apátságról és annak a lakóiról való álmódzásban tölti. És miért ne tenné? Miért ne álmódna édes álmokat arról a két bájos és szép asszonyról, a kik most belső életének kiegészítő tényezőinek látszottak? Az ő szemében mindenik a tökéletes nőiesség típusa volt.

Lady Vale megtestesülése volt a tökéletes és gyöngéd hűségnek — és a szerelemnek mely erősebb a halálnál. — És Florence — ah, azt hogy Florence mi volt neki, nem tudta oly könnyen megatározni! És soha sem próbálta azt tenni; csendesen fektet és és álmódzott róla, hallani vélte a hangját és abban az elbűvölt kertben látta az alakját a virágok és bokrok között ide s tova lebegni. De csak álom volt. Gyakran mondta magának, hogy soha sem fogja őt látni.

(Folyt. következik.)

Két nap mulva csakugyan meg is jelent a Zimányi budai közlegyző által kiadott személyazonossági bizonyítvánnyal igazolta, hogy ő tényleg Dutkovics Tamásné s így a pénz azonnal folyósították részére. Dutkovicsné megkapta a tízezer koronát.

A takarékpénztár ezután, a rendes szokás szerint, a kölcsönösszeget bekebelezte az akácfa-utca 28. sz. háza. Ez meg is történt. Egy héttel ezelőtt aztán heves jelenet színhelye volt a szentendrei takarékpénztár. Dult ábrázatu asszony jelent meg: — Dutkovics Tamásné vagyok — mondotta. Kinek adták ki a tízezer koronát?

Kiderült csakhamar, hogy ő az igazi Dutkovicsné s a másik közönséges szélhámos. A takarékpénztár erre nyomban feljelentést tett a budapesti főkapitányságon. A Bérczy Béla rendőrkapitány által vezetett vizsgálat hamarosan eredményre vezetett s a csaló nőt Stefkovics Józsefné, született Misik Paula személyében kinyomozták, aki azonban időközben Árbocz-utca 4. szám alatti lakásáról megszökött. Kinyomozták a bűntársakat is, Horánszky Sámuelné szül. Misik Katalin, Tóth Gyula, huszonégy éves volt telekkönyvi hivatalnok és Könyig István személyében. Horánszky és Könyig a közlegyzőnél mint hamis tanúk szerepeltek; Tóth Gyula pedig a telekkönyvi hamisított okmányokat gyártotta.

A három büntetést ma délbén a főkapitányságra hozták, ahol rövid kihallgatás után mindhármójukat előzetes letartóztatásba helyezték. A főbűnöst, Stefkovics Józsefnét — mint a főkapitányságra délbén érkezett távirat jelenti — Kassai dedektív Brassóban elfogta.

A kegyvesztett nagyherceg.

++++

Szerelmi regény.

Alexandrovics Pál nagyhercegnek II. Sándor cár legifjabb fiának kegyvesztettségét is asszony okozta. Három évvel ezelőtt a nagyherceg viszonyt kezdett Vladimir nagyherceg hadseregének Pistolkors bárónak, csodaszép feleségével. A viszonyról csakhamar egész Szentpétervárra beszédni kezdett. Ez év elején a nagyherceg rábeszélte a szép asszonyt hogy váljon el férjétől s ez időtől kezdve foglalkozott azzal a gondolattal, hogy nőül is veszi Pistolkors bárónét. A viszony miatt már a mult télen nagy botrány történt az udvari bálon. A báróné azzal az ékszerrel díszítette fel magát, melyet a nagyherceg ajándékozott neki, aki azt anyjától Alexandra nagyhercegnőtől örökölte. A cárt annyira kinosan érintette ez eset, hogy parancsára rögtön távoznia kellett a bárónak az udvari bálról. A nagyherceget érhető okokból — mindenáron rá akarták beszélni, hogy hagyjon fel nőülési szándékával. A nagyherceg azonban hajlatlan maradt. Ez év június havában külföldre utazott, hogy tervét keresztül vihesse. Az orosz papász vonakodott őket őszáadni s október 10-én egy görög lelkész összekette őket Livornóban. A házasság hírére a cár megvonta kegyét a nagyhercegtől, megfosztotta katonai rangjától és számtalan udvarából. Nagyhercegi czime azonban megmaradt óriási jövedelme sem szenvedett csorbulást. A nagyherceg és neje, akitől egy gyermek is származott már, állítólag Florenzben fognak letlepedni. Hasonló esetek különben nem ritkák a cári udvarban. II. Sándor cár gyakori csinyek miatt zárta ki a hadsereg kötelékéből unokáját, Konsztantinovics Miklós nagyherceget. Ez a sors érte Mihály nagyherceget is, aki III. Sándor cár akaratára ellenére vette nőül 1891-ben Marenberg grófnét. Mihály nagyherceget később visszafogadta kegyeibe III. Sándor cár, neje azonban sohasem jelent meg az udvarnál.

Az „Ellenzék.”

++++

Felhívás előfizetésre.

November — December.

Az évnek két utolsó hónapjára hirdetünk előfizetést.

Kérjük olvasóinkat, kegyeskedjenek az előfizetési díjjak megküldésével szíves támogatásukat ez évnegyedben is gyakorolni lapunkkal szemben, a mely

nagyobb alakban és gazdagabb tartalommal

jelenik meg, mint eddig.

Előfizetés árainak azért maradnak a régiek:

Egy évre	— — —	32 korona
Félévre	— — —	16 „
Negyed évre	— — —	8 „
Egy hóra	— — —	3 „

Előlehet fizetni bármely naptól kezdve

Mutatvány számot kívánatra ingyen

küldünk.

SZÍNHÁZ.

➤

A tenorista hangja. Minden mulandó a földkerekségen, meg a tenorista hangja is, ezt a szomorú igazságot akarta hasznára fordítani Juslin, a pétervári opera tenoristája, aki az „Equitable” biztosító társaságnál 25 ezer rubelre biztosította a hangját. Mihelyt elveszti a hangját, azaz, ha nagyobb szerepeknél már nem érvényesülhet hangyanyaga, a társaság 25 ezer rubelt fizet neki.

Visszaautasított darabok. A Nemzeti Színház igazgatósága. Az elő ítélet, Színházvilág, Végeztünk! Bédi Ilona, Vihar a pusztában, Eszter csipkeköteje, Volt! Istentétele, A törvény őre, A holdkörös című darabokat nem fogadta el előadásra. Szerzők a Nemzeti Színház irodájában átvethetik darabjaikat.

Az ember tragédiája. Madách remek műve kerül színpadra, az eredeti színpadossal. Ez előadás lesz a magyar ciklus befejezője.

*

A denevér. Strauss népsziműve operettje szombaton páratlan számú bérleti előadásban kerül színpadra.

*

A rózsályai malom bemutatója vasárnap este lesz. A pályanyertes népszimű premierjére szorgalmasan készül s személyzet. A vasárnap előadásra dr. Kaczány Géza Kolozsvárra jön.

*

Vasárnap délután kivételesen fél 3 órakor fogják az előadást kezdeni. „Az arany ember” 5 hosszú felvonása teszi szükségessé ezt a korábbi kezdést.

MINDENFÉLE.

— nov. 6.

— Kolozsvár vármegye közgyűlése. Holnap, e hó 7-én tartja Kolozsvár megye rendes havi közgyűlést gazdag tárgyszorozattal. A gyűlésnek érdekes pontja lesz Pozsonymegye átirata, a nemzetiségi törvény eltérése tárgyában. Ez ügyben nagybírságú beszédek készülnek tartani, mint halljuk, egyes törvényhatósági bizottsági tagok.

Ezen kívül még fontosabb tárgyai lesznek.

Kolozsvármegye jövő 1903. évi költség előirányzatának megállapítása.

A jövő 1903. évre szükséges törvényhatósági pótdok megállapítása névszerinti szavazással: megpedig az új székház építésére 20%, közművelődési célokra 0.25%, és a tisztviselői nyugdíj alapra 0.75%.

Az igazoló választmány jelentése az 1903. évi virilis névjegyzék megállapításáról és a választott bizottsági tagok sorában megüresedett helyek betöltése iránt.

Borsod vármegye közönségének átirata az olaszbar behozatal eltiltása tárgyában.

Szathmár-Némethi város átirata az olaszbar vámkauzula eltérési ügyében.

Kolozsvár szab. kir. város közönségének átirata a létesítendő állami gazdasági faiskola tárgyában.

Pozsony város közönségének átirata a hazai ipar pártolása tárgyában.

Torontál vármegye közönségének átirata a hivatalnokok vasárnapi munkaszünete tárgyában.

A Gyalu járási mezőgazdasági bizottságba egy tag választása.

Münstermann Győző almási főszolgabíró nyugdíjazása esetén az almási járás főszolgabíró állás s az ennek betöltésével netán megüresedő más tiszti állásoknak választás útján leendő betöltése.

Dr. Farkas Géza tiszti főorvos indítványa a magurai nyaraló telep fejlesztése érdekében.

— Fekete Gábor adományai. Fekete Gábor, a kolozsvári kir. tábla kiváló elnöke az unitárius konviktus alapra 100 koronát, a Dávid Ferencz Egyetnek pedig szintén 100 koronát adományozott tagsági díjába.

— Szerényi J

kész, — a m. kir. pénzügyminiszteriumnál a lépéseket mielőbb megfogja tenni, ahöz kétség sem fér.

— **Ápolónői tanfolyam.** Tegnap délután nyílt meg a kolozsvári egyetem sebészeti klinikáján az ápolónői tanfolyan. Az előadásokat, mint már említettük, dr. Brandt József egyetemi tanár tartja. Dr. Brandt József a figyelmet nagyon lekötdő módon ismertette az emberi test szervezetről, a szervek és végtagok hármónikus működését. Az időjárás és légnyomás befolyását a test szervezetre tanulságos módon világította meg. A hallgatóság előtt kézzel foghatóvá tette az okokat, hogy időváltozás közeledtével miért szenved egyik-másik része a testnek, miért érez fájdalmat az egyén. Az izom és csont szerkezet részleteit, valamint az anatómia körébe tartozó főbb dolgokat fűzetesen megvilágította a hallgatók előtt. Dr. Brandtnak nagy jelentőséggel bíró előadásán a hivatásos ápolónőknál kívül a főúri és úri osztály hölgyeiköréből oly nagy számú hallgatóság jelent meg, hogy a tanári szobában nem is fértek. A jövő alkalommal már egyik kényelmesebb tanteremben lesz az előadás. Hétfőn, szerdán és pénteken tartatnak ezentul az előadások. Mindig délután 5 órakor veszik kezdetüket.

— **Kossuth asszisztánsnagyság gyűlése.** A Kossuth asszisztánsnagyság folyó 6-án (csütörtök) este fél 6 órakor az Iparos Egyet palotájának gyűléstermében érkezetletet tart. **Nyílt levél Boros György dr. városi képviselő urhoz!**

Kedves Barátom! Te igen tevékeny és mozgékony centumpertor vagy. Arra kérlek, szánj rá egy negyedr órát és nézz be a városi adóhivatalba és különösen abba a terembe (?), a hol a városi illetékeket kell befizetni. Itt meglátod, hogy az asztalokat valahogyan csak begyűrták s ezekkel a szobát megtöltötték, de anyyi hely nem maradt, hogy a hivatalnok dolgozni is tudjon; a község pedig egyáltalán nem fér el s ha az ajtó nyílásába be is fura-kodhatik, ott olyan levegőbe jut, hogy egy félórai ott szorongás után szédelegve távozik, mint a kergegese juh s pihegve kapkod egy kis friss levegő után. Hát azok a szegény hivatalnokok? Émészik drága egészségüket napról-napra olyan préda módon, hogy ezt a prédálást hivatalosan kellene beszüntetni, nem pedig hivatalból előidézni! A jó gazdát az jellemzi, hogy barnainak testi épségéről és a munka-bírárs szerszámairól, jó járomról és hámról különösen gondoskodik. Kényőritéletből kérlek titeket, gondoskodjatok embereitől legálább is olyan mértékben, mint a jó gazda, az ó barmairól! Igen tisztelettel kér szánakozó híved.

Kolozsvár, 1902. november 4.

Dr. Veress Vilmos.

— **Szépművészeti kiállítás.** Az Erdélyrészi szépművészeti társaság kiállításá vasárnap délig lesz nyitva. Pénteken és szombaton 60 fillér lesz a belépő díj. Nyitva d. e. 10 órától, d. u. alkonyatig. Vasárnap délelőtt a belépő díj 1 korona lesz. *Délelőtt 11 órakor ejtik meg a sorsolást, hatósági biztos jelenlétében.* A sorsolás végeztével a kiállítást bezárják. A ki tehát még nem látta, az igryezkezzék e három napi időt a megtekintésére felhasználni.

— **Betöréses lopás az állami tanító képzőnél.** A kolozsvári állami tanítóképző-intézet élés kamaráit eddig ismeretlen tettesek megdörmálták. Két leölt sértesnek az ázalékaiból vitték el, azonkívül nagy mennyiségű lisztet, kását, paszultit, több nagy edény zsírt szállítottak el. Reggel 7 órakor a kárt a rendőrségnek bejelentették. Másfél óra múlva kiszállt Péter Kálmán rendőrbíró és a nyomozást megkezdte. Ez alatt pár héttel az intézet kertben levő mosházát törtek fel ismeretlen tettesek. Kiemelték a kandallóból a nagy üstöt s elkarakták emelni. Azonban a rozoga pallón nem vihette a tolvaj keresztül. Eldugta a hidálát abban a tudatban, hogy másnap a malomkörből a vizet elveszik és így ósáraz lábbal czipeli el a nagy és nehéz üstöt. Az egyet szemfüles szolgálja azonban megkapta az elrejtett üstöt s így azbiztonságba helyezték. Másnap éjjel csakugyan megjelent a betörő a tett helyén, de miután nem találta ott az üstöt mérgeben összezuozott ablakokat, ajtókat. A rendőrség egy csizmapatkó nyomain kutat, de eddig eredmény nélkül.

— **A kolozsvári unitárius kollegium konvinkción alapjához** újabbán adoztak: „Arkosy Lajos utján az 1881—82-ik évben érettségítettek: Mátyás Májer 30 k. Dr. Osváth Gerő 10 kor. dr. Sebes Lajos 10 k. dr. Pálffy Gyula 30 k. Orbok Ferencz 10 k. Durugy Ferencz 20 k. László Miklós 10 k. Arkosy Lajos 20 k. Együtt 140 kor. Derzsy Károly Torda 100 k. Göncz Károly Szent Miklós 10 kor. Összesen: 250 kor. Az eddig begyűlt adakozások összege 2399 kor.

— **Az „Otthon“ és Fadrusz.** Budapestén az otthon írók és hírlapírók körének választmányja tegnap délután három órakor Rákosi Jenő elnöklésével ülést tartott. Márkus Miksa azt indítványozza, hogy az Otthon választmányja üdvözlője Fadrusz Jánost, a Mátyás szobor megalkotóját, az Otthon tagját és fejjeze ki iránta tiszteletét, nagyrabecsülését és bámulatát. A választmány egyhangulag elfogadta az indítványt.

— **A sertesvizsgálat tárgyában** a f. hó 24-ről közhírré tett intézkedések egyes részei ellen érdekelt körökől a fogyasztó közönség szempontjából is méltánylást érdemlő aggodalmak merül föl s ezért a főkapitány az érdekelteknek a következő módosított rendeletet bocsátja ki:

a) Kolozsvár sz. kir. város területén sertesek közfogyasztása csak előzetes állatorvosi vizsgálat mellett ilhető le. A leölt sertesek husa szintén csak előzetes állatorvosi vizsgálat és bélyegzés után vihető az elárusító helyre.
b) Közfogyasztás céljára nyáron — októberig, reggel 5 órától esten 5 óráig, télen reggel 6 órától délután 5 óráig engedtetik meg a sertes-béls.
c) Az állatok loálása előtt szabályszerűen kiállított marha-levelet kell a főkapitánysághoz, (Bánfity-palota) délelőtt 11 délután 5 óráig beszoiglatni és ugyanekkor az állat vagy állatok leolésának idejét bejelenteni.
Kik ezen rendelet ellenére vizsgálat nélkül közfogyasztásra sertest ölnék, vagy vizsgálat és bélyegzés előtt sertesthus mérnek ki, egy hónapig terjedhető elzárással és 200 korona pénzbírsággal büntetendők. Viszsaesés esetében pedig az 1879. évi XL. t. cz. 104. §-sa értelmében két hónapig terjedhető elzárással és 400 korona pénzbírsággal sújtandók.

— **Sorsjegyek.** A ki szép képhez akar olcsó szel jutni az vásároljon az Erd. Szépművészeti Társaságtól sorsjegyet. A vásárlással azonban siessen, mert vasárnap már elkész, miután akkor már huzás lesz. Sorsjegyre gyönyv jutni. A kolozsvári polgári iskola igazgatója dr. Széchy Ákos egyetemi pénztárnok kezei között mind olyan sorsjegyek vannak, a melyekre nagy valószínűség szerint okvetlen kihuznak egy-egy szép képet. E nagy szerencsével kecsgetető

sorsjegyek ára nagyon olcsó. Széchy Ákos ezeket közeli és távoli ismerőinek egy koronáért adja. Sőt a bektöltött pénz ellenében még vidéki megrendelőket is pontosan foganatósít. A sorsjegyeket a vétel napján postára teszi, hogy a szerencse kerék körül hiba ne essék.

— **Téli uszoda Kolozsvárt.** A mai posta a következő levelet hozta ez ügyben:

Azt hiszem, hogy az „Ellenzék“ tegnapi számában fenti cím alatt megjelent közleményre, első sorban városunk valamelyik orvosa fog reflektálni, mert a kérdésben ép az orvos uraknak kéne mindenképp állást foglalni. Azonban egy látszik, orvosaink jobban el vannak foglaltva saját praxisukkal, semhogy időt szakítsanak e fontos kérdés megbeszélésére. Pedig az ó felszólalásuk bizonyára egyszerre nagy lökést adna e megoldandó kérdésnek, a mely mindnyájunkat érdekel.

A két fűrdő tulajdonos is hallgat, pedig az „Ellenzék“-ben megjelent sorok egyenesen hozzájuk voltak adressálva.

Ha már ilyen szomorúan áll a dolog, én is előllok egy indítvánnyal, mely azt hiszem, fejére is a dolognak.

Miután minden vállalathoz első sorban pénz kell, ennek előteremtésére legcélszerűbb volna részvénytársaságot összehozni.

50 koronás részvényekkel rövid idő alatt összehozhatnánk szorozni azt a tőkét, a melyvel a téli uszodát megvalósítani lehetne.

Minden szülő szívesen jegyezne elő, mert nemcsak a kamatját kapná meg a részvényes árnak, de gyermekeit is könnyű módon megtaníthatná uszni.

Vajdon dr. Haller Károly, a ki városunkban annyi üdvs dolgott kezdeményezett már, nem volna hajlandó ezt is megcsinálni?

Egy másik szülő.

— **Erzsébet-kilátótorony a János-hegyen.** A Budapesti Szállódások és Vendéglősök Ipartársulata tegnap az István főherceg-szállodában Gundel János elnöklete alatt igen látogatott rendkívüli közgyűlést tartott, a melyen Glück Frigyes indítványára nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy a mult hónapban lefolyt nemzetközi szállodás közgyűlés emlékére és egyuttal a székesfőváros szépítése és idegenforgalmának emelése céljából. 140.000 korona költséggel a Jánoshegyen művészi kivitelű kilátótornyot építtetnek, melyet a királyné emlékére Erzsébet-kilátótoronynak neveznek el és erre a célra az ipartársulat vagyonából 30.000 koronás alapítványt létesítenek. A még szükséges 100.000 koronát az ipartestület egy banktól veszi kölcsön és azt a torony belépő-díjaiból fogja törleszteni. A tornyot Klunzinger Pál és Krátky János fővárosi mérnök tervei szerint építik, mert a bemutatott három terv közül azok mellett döntött az ipartársulat.

— **Kegyelem Chászár Károlynak.** Jólétszi Chászár Károlynak, akit a volt Haas és Deutsch czég belfagjának, az őt tönkretető Deutsch Lajosnak megölése miatt tíz évi fegyházra ítélték, a király most megkegyelmezett és a kegyelem következtében Chászár most már teljesen szabad. érdekes, hogy szabadulása egybeesik ősenek, a váci siket-néma intézet alapítójának, az intézet nem rég lefolyt százéves örömmünnepe történt ünneplésével.

— **Leiningen pohara.** Értékes ereklyét kapott az Otthon írók és hírlapírók köre: Leiningen Károly gróf tábornok, az aradi vértanunak tábori poharát. A pohár vastag, fölfelé kissé öblösebb. Sima üveg, czífráság nélkül, csak a talpára csillag van vésvé és alul köröskörül a kiálló vastag talpat vévés ékesíti. A pohár hengeralakú, vörös szatnyáhbőrrrel szövött és sárga szarvasbőrrrel bélelt tokban van. A tok tetején két aranyozott, de már kopásnak indult betű van: A. L. A tok szélét mindenütt aranyozott vékony bepréslé czífráság díszíti. A tok kopásán meglátszik, hogy sokszor fordult meg emberi kézben. Az Otthon-kör keddi ülésén bejelentette Rákosi Jenő elnök, hogy Leiningen gróf poharát Berényi János gróf a körnek ajándékozta. A nevezetes pohárral együtt levelet küldött, melyben elmondja, hogy az ereklyét atyjától örökölte.

— **Eladó** a siketnéma intézet kertjéből a még jó karban levő üvegezett virágház 18 drb. takaró deszkával, 7 drb. melegágytokkal s 21 drb. üvegezett melegágy rámmal együtt, melyek szíves megtekintésére az uton kérének a t. cz. venni szándékozik.

— **Letartóztatott milliomos.** Londonból táviratozzák Junius 17-én titokzatos eszt történt Bostonban. A város különböző helyein egy bunkóval véresre vertek tizenegyet asszonyt. Közülük egy belehalt seibeibe, a többiek sokáig betegesen fektüdtek. A nyomozások kiderítették, hogy egyazon ember verte el az asszonyokat és az is kitűnt, hogy a titokzatos verekedő balog ember. Junius óta egész sereg embert fogtak el, de valamennyit szabadon kellett bocsátani. A mult héten végre a gyanu a Mazon és Hamlin híres zongoragyár egyik főnökére, Mazon Alin milliomosra irányult. Minthogy a véresre vert asszonyok közül többen a milliomos fényképéről ráismertek a verekedő emberre, tegnap Mazon letartóztatták. A milliomos gyáros már több ízben elmegyógyító-intézetben volt.

— **A görög királyné balesete.** Athénből írják: A görög királyné a minap, midőn Christophores herceg és udvarmestere kíséretébe a Metropolis-templomba ment, baleset érte. A felséges asszony egy szűk sikátoron ment keresztül, midőn hirtelen egy kocsi fordult a sikátorba s sebes vágatással közeledett a királyné és kísérfje felé. A megbokrosodott lovak már-már elgázolták a felséges asszonyt, midőn egy járókelő megragadta a lovak zabláját s emberföltött erővel megállásra kényszerítette az ijedős állatokat. A királynénak ilyenformán az ijedségen kívül nem történt baja s még aznap részt vehetett az istentiszteletben.

— **A vetélytársnők.** Lady Violet Beauchamp, Beauchamp lord elvált felesége és Roden gróf leánya, a minap rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt került az angol bíróság elé. A szép ladynek viszonya van Watt képviselővel, a ki szintén házasságban, de lady Beauchamp miatt hitetlenül elhagyta feleségét. Az angol törvény szerint ez nem válási ok, pedig Wattné mindenáron válni akar urától. Watt a nyilvános botrány elkerülése végett nem egyezett bele a válásba, mire a felesége ugy akart bosszút állani vetélytársnőjén, hogy fiatal és szép detektiv kiasszonyokat fogadott fel, a kiknek az volt a hivatásuk, hogy elcsábítsák a képviselőt a kedvesétől. A csapodár férj szívesen engedett a szép szírénekkel, de apró cseprő szerelmi kalandjai után bűnbánóan vissza tért kedveséhez. A minap azonban egy szerföltött kompromittáló levél került Wattné bír-

tokába, melyben Beauchamp grófné „emberi alakot öltött sátán“-nak nevezi szeretője feleségét. Wattné becsületsértés és rágalmazás címén pört indított Beauchamp lady ellen s az angol bíróság 5000 font sterlingnyi kárpótás fizetésére kötelezte a grófnőt.

— **Uj tolvajlási mód.** Párisból írják: Több ékszerész tett már feljegyzést, hogy egy idő óta egymástán tűnődenek el boltjukból az értéktárgyak. Ar rendőrség elővigyázatra intette az ékszerészeket a vásárló közönséggel szemben s így sikerült is az ékszerlovajvandának két vezéralakját kézrekeríteni Rogerard és felesége személyében. Rogerardnak az fogása volt az ékszerlopást illetőleg. Az elegáns öltözékű fiatalember belépett az ékszeresboltba és gyémántgyűrűt kért. Hozzasz válogatás után kijelentette, hogy nem talál nekitezűt. Távozni akart, ekkor észrevette az ékszerész, hogy egy értékes gyűrűt hiányzik. A gyűrűt mindenütt keresett, Rogerard meg hagyta magát motyoztatni, de a gyűrűt nem találta sehol s végre is bosszúntakozások között eleresztették. Félórával később előkelő hölgy lépett az üzletbe, Rogerard felesége. Ő is maga elé rakott egyet-más, ezalatt a hiányzó gyűrűt amelyet férje viaszokkal az üzleti asztal szélére állt ragasztott, magához vette. Uyenképen ütök tolvajlásaitak, míg aztán a jelles házaspár a rendőrség kezébe került.

— **Három nap alatt Amerikába.** Egy londoni gépész zseniális találmánya kell feltűnést, amely ha csak a felét a hozzáfűzött reménynek kielégíti, a hajózáásban valóóság forradalmat csinál, különösen pedig az Amerika és Európa közti hajóforgalomban. Az új találmány egy hajógép, melynek segítségével Angliából az Egyesült-Államokba három nap alatt lehetne hajkázni. A gézerőnek átvitelére a hajócsavarra egy óriási fogaskerék szolgál, amely az egész hajót átfogja szélességében s amelynek fogai a hajócsavar szárnyain pihennek, úgy hogy a kerék legkisebb mozgása a csavar óriási sebes mozgását s így a hajó rohamos mozgását is okozza. A szakértők igen kedvezően nyilatkoztak az új találmányról, de természetesen be kell várni, hogy a gyakorlatban bevál-e majd.

— **Mivel fűt Mark Twain?** Az amerikai szénstrájkj nehéz napjaiban Mark Twain a következő levelet intézte a washingtoni pénzügyminiszterium titkárához: „Tisztelt uram! Miután a tüzelőanyag olyan drága lett, hogy szerény jövedelmű író-ember nem tudja megfizetni, a következőket rendelem meg Önöktől: 45 tonna ócska állami kötelezvények, szobafűtésre valók, lehetőleg 1864-iki 7½ aranykötvények: 12 tonna régi bankó, konyhai tüzeléshez; 8 hordó szárász 1866-beli 25 és 50 centes postal bélyeg alágyújtásra. A megrendelés mellobbi teljesítést kérem, utolsó árak mellett. A számlát tessék elküldeni kész szolgálathoz, aki bizonyára hű szavazó lesz.“ A fűtőanyagnak rendelt értékpapírok és bankók természetesen régóta forgalmon kívül vannak helyezve.

— **Kutyák a rendőrség szolgálatában.** Brüsszel városában legutóbb elhatározták az ottani rendőrség kiegészítését és a rendkívüli kiadások számláját husz új rendőrségi közeg beállításával megterhelték. Ez a kiadás mindazonáltal nagyon kicsi, jelentéktelen, mert az új rendőrségi alkalmazottak nem kapnak fizetést, csak épen étkezésükről kell gondoskodni. Nem lesz szükségük egyenruhára, fegyverre sem, mindössze csak egy nyakláncra. Nem teljesítenek próbaszolgálatot, nem tartanak velük rendőrkutatási iskolát, mindössze idomítani fogják csak őket. A rendőrség kiegészítése ugyanis 20 erőteljes kutya körül fog, amelyek az éjjeli őrjáraton kísérik a rendőroket, hogy nehéz mozgású kollégáik segítségére legyenek, ha-hogy egy-egy gyorslábú tolvaj, betörő elfogására kerül a sor. A kutyát már ösödök óta eszközül használják az emberek a rend és a vagyonbiztonság fentartására. Gent belga város már hosszú idők óta alkalmazza a kutyákat a rendőrség szolgálatában és nagyon hasznosnak mutokozott. Ennek a példájára határozta el most Brüsszel ugyanezen módszert. Egy-egy jól idomított szelinde nagyobb tekintélynek örvend a csavargók világában, mint a legügyesebb és legerősebb rendőr. Minálunk ugyancsak kiváló szolgálatot teljesíthetnének az ebek.

— **Hónapos reték karácsonykor.** Oroszországban a hónapos retket karácsonykor és a téli hónapok alatt is nagyon kedvelik; egy gyakorlati kertész az előállításáról ekképen nyilatkozott: Mikor a nagy nyári hőség elmúlik, a mely tudvalevőleg ártalmas a hónapos reteteknek, minden 8—14 nap alatt újabb vetést eszközöl már letakarított, szabadon álló ágyakba. Itt e palánták gyorsan fejlődnek és késő őszszel szolgálatnak ehető retket. A mint az idő zordabb lesz, betakarja a veteményes ágyakat lombbal, gyékény, vagy szalmatakaróval s más effélével, a mely alatt még hosszabb ideig a szabadban szedhet. Ha az ősz azután már annyira halad előre, hogy künn már egyáltalán nem nőhet, a mi más-más időben következik be, ugy a növények egy részét, mielőtt még a hidegtől szenvedtek volna, kis kéziládákba megfelleltárolásra ülteti szét. A átültetett növényeknek már lombjuk és kicsi gumójuk kellett, hogy legyen. A ládikákat a hidegházba állítja, a hol az ablakok közelében tovább nőnek benők a palánták. Ha szedni akarja, egy kissé melegebbre állítja s időről-időre megvizsgálja, hogy nem-e száraz a földje. Az egész kezelés abból áll, hogy tisztán tartja s különösen arra ügyel, hogy korhadó levelek ne legyenek. Uyen módon egész télen lehet hónapos retket nevelni, a melyek elég jó ízűek és gyengék.

Gyászrovat.

László József tanár halála.

Az Unitárius Közöny írja:

Érdekes unitárius embereink sora ritkul. László József nyug. tanár m. hó 23-án temeték el. Székely-keresztúri gymnasiumunknak 31 éven keresztül hűséges és érdemes, lelkiismeretes tanára volt. Az ifjúságot nemcsak oktatta, hanem nevelte is, nemes tisztét igazi atyai érzéssel végezte. Keresztúr és vidéke társadalmának is tekintélyes tagja volt. Eredményes munkásságából Székely-Keresztúr több intézménye, egyesülete is részesült. Minden ismerőse előtt közszeretethez állt. Melegen érző szíve le- és felfelé egyaránt árasztotta jótékony melegét.

Egész élete munkássággal teljes küzdelem volt. Öröm és bánat osaknem egyenlő arányban jutott ki neki. Kinos és gyógyíthatatlan betegség ez évi június havában ágyához szegszte, ránk nézve szomorú, halála reá nézve tehát megváltás volt.

Temetése egy igaz, derék, becsületes, pályáját híven megfutott ember iránt való végtisztesség nagymérvű megnyilatkozása volt. Temetése a kolozsvári unitárius gymnasium tanári kara dr. Gál Kelemen igazgatót küldötte

képvelőjéül, a ravatalra koszorút helyezett. A kollégialis szeretetnek lekötőlező nyilatkozata ez. A ravatalra helyezett számos koszorú közt volt a székely-keresztúri gasiumi tanárkar, a gymnasiumi ifjúság is, valamint a székely-keresztúri m. kir. tanítóképző intézet tanárkara. A székely-keresztúri népbank László József nevére az Unitárius gymnasiumhoz alapítványt tett László Józsefnek e pénzintézetnél szerzett érdemei elismeréséül.

*

Ember Olga a kolozsvári m. kir. állami felsőbb leányiskola növendéke meghalt.

Közgazdaság.

➤

Gabona-árak:

Kolozsvár, november 6.

A mai hetivásáron a gabonaárak a következők voltak:

		kor. fil.	kor. fil.
Buza	mmként	13 20	14 60
Rozs	”	11 —	11 40
Ó Törökbuza	”	13 50	13 70
Uj Törökbuza	”	10 —	11 —
Takarmány árpa	”	10 40	10 80
Árpa jobb	”	11 20	11 60
Zab	”	9 80	10 30

értve mind m. mázsánként, vaggon áru és a helyi vasut állomásnál átvéve.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefonudósításai és sürgőnylevelei.

➤

A kegyurasági jogok.

Budapest, nov. 6.

A minisztertanács egyik legközelebbi ülésében a kegyurasági jogok gyakorlását illető fontos elvi kérdésben fog véglegesen dönteni. Az utobbi időben ugyanis több városban megtörtént, hogy a katolikus plébános megválasztásánál nem katolikus bizottsági tagok is gyakorolták szavazati jogukat, ami ellen rendszerint felbevezéssel élnek a katolikus vallású bizottsági tagok. Hogy e különben már régen és sokat vitatott kérdés általánosan kötelező módon nyerjen végleges eldöntést, a minisztertanács plébánaris határozattal ki fogja mondani, résztvehetnek-e a nem katolikus bizottsági tagok a kegyurasági jogok gyakorlásában: igen vagy nem.

—

A polgári iskolai tanárok követelése.

Budapest, nov. 6.

Az állami tisztviselők fizetésrendezése ügyével kapcsolatosan a polgári iskolai tanárok az új vidéki választmányi indítványára november hó 16-án Budapesten érkezetletet tartanak, amelyen a következő kívánalmakat fogják előterjesztani:

1. Kívánják a 30 évi szolgálatot, de legfeljebb 32 évet.
2. Hogy a polgári és a középiskolai tanároknak ugy kezdő, mint végső fizetése között 600 koronánál nagyobb különbség ne lehessen.
3. És hogy ép olyan időközökben és oly összeggel történjenk előlépésük, mint a középiskolai tanároké.
4. A segéd- és a megbíztatási intézmény okleveles tanároka nézve végkép töröltessék.
5. A községi és felekezeti polgári iskolák munkásai is részesüljenek fizetésjavításban.

Robbanás.

Majna-Frankfurt, nov. 5.

A Frankfurter Zeitung jelenti New-Yorkból: Tegnap este Madison Skare Gardenben, hol nagy néptömeg gyűlt össze, nagy mennyiségű tűzijátékanyag fellobbant. A tűzijátékanyagot Herst újságkiadó halmozta fel a demokráta párt választási győzelmének öröme. A robbanás 12 embert egészen szétépett, 82-t súlyosan megsebesített. Sok ember a tolongásban sérült meg.

Szerencsétlenség.

Temesvár, nov. 5.

Lovrinban Fedél Erzsébet 63 éves özvegy asszony a lámpát petróleummal akarván megtölteni, 6 éves unokáját égő gyertyával állította melléje. A lámpa elpöklált és mindketten a szenvedett súlyos égési sebeekben pár óra múlva meghaltak.

Dobáló szellemek.

Resicza, nov. 6.

Nagyzerleczen Popa Józsefné házát naponként láthatatlan egyének dobálták.

Az asszony Miklós nevű fia azt hitte, hogy meghalt atyja jár fel a sírból és dobálja a házat.

Egy éjjel kilopozott a temetőbe, ott kiást a tyia holttestét s a temetőtől egy kilométernyire elégette.

A büntető eljárást és a vizsgálatot folyamatba tették.

—

Öngyilkos altábornagyné.

Prezmls, nov. 6.

Makovicska altábornagyné ma lakásán öngyilkos lett.

A golyó szívén ment keresztül.

Öngyilkosságának oka ismeretlen. A meghalt nő 41 éves és két gyermek anyja volt.

—

Országgyűlés.

Budapest, nov. 6.

A képviselőház mai ülésén folytatták az indemnyi vitát.

A napirend előtt azonban egy örvendetes és minden párt által helyeselt dolog történt.

Fehérvári báró honvédelmi miniszter állott föl s **kijelentette, hogy a póttartalékosok behívásáról szóló javaslatot visszavonja.**

Általános helyeslés.

E helyett benyújt két új javaslatot.

A honvédség ujoncz létszámának megállapításáról. Az 1903-ban kiállítandó ujonczok s a póttartalékosoknak a létszám kiegészítése végett való kivételes igénybe vételéről.

Alig ült le Fehérvári, Rátkay László jelentkezett szólásra a függetlenségi párt részéről.

Szerinte ha a kormányban volna hazafiság, ezek után most lemondana.

Széll közbekiált:

Még talán jókor volna.

Benedek János:

Megérték már a lemondásra.

Rátkay folytatja:

A kormánynak nincs érzéke, mert nem a magyar király kívánalmait, hanem a legfelsőbb hadur parancsait teljesíti.

Ajánlja, szavazzanak, *érdemes-e* az új javaslatokat a bizottsághoz utasítani.

Széll Kálmán miniszterelnök nem tartja *inparlamentárisnak a régi javaslatok visszavonását.*

